

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 จำนวน 37,265 คน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2534)

ตัวอย่างประชากรที่ได้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 จำนวน 450 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตร ยามาเน (Yamane, 1976) ดังนี้

$$M = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ M = ขนาดตัวอย่างประชากร

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนเท่าที่ยอมรับได้

เมื่อกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่าที่ยอมรับได้ เท่ากับ .05 คำนวณได้ขนาดประชากร อย่างน้อยที่สุด คือ 396 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 450 คน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ซึ่งมีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. สุ่มตัวอย่าง เขตที่ตั้งโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 36 เขต ผู้วิจัยเลือกสุ่มตัวอย่างเขตที่ตั้งโรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากมาร้อยละ 25 ได้จำนวนเขตที่ตั้งโรงเรียนเท่ากับ 9 เขต

2. สุ่มตัวอย่างจำนวนโรงเรียน จากแต่ละเขตที่ตั้งโรงเรียน 9 เขต ที่สุ่มได้ ผู้วิจัยสุ่มเลือกโรงเรียน โดยวิธีจับฉลากมา ร้อยละ 25 ได้จำนวนโรงเรียน เท่ากับ 21 โรงเรียนจากจำนวนทั้งหมด 84 โรงเรียน รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียน จำนวนตามเขตที่ตั้งโรงเรียน

ลำดับที่	เขตที่เป็นตัวอย่างประชากร	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้
1	เขตบ่อมพร้าว	4	1
2	เขตสัมพันธวงศ์	3	1
3	เขตบางรัก	5	1
4	เขตบางกอกน้อย	13	3
5	เขตจตุจักร	6	2
6	เขตคลองสาน	7	2
7	เขตบางกะปิ	13	3
8	เขตจอมทอง	11	3
9	เขตภาษีเจริญ	22	5
รวม	9 เขต	84	21

3. กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง 21 โรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จะได้ผู้ปกครองนักเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 23 ของประชากรในแต่ละโรงเรียน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนผู้ปกครอง (ประชากร)	จำนวนผู้ปกครอง (กลุ่มตัวอย่าง)
1	วัดนโกสินทร์สมโภช	91	21
2	พระธานีเวศน์	300	69
3	ไชศรีปราโมชอนุสาวรีย์	67	15
4	สุเหล่าดอนสะแก	72	17
5	วัดสามัคคีธรรม	79	18
6	วัดเศวตฉัตร	99	23
7	วัดทองนพคุณ	46	11
8	วัดสีสุก	177	41
9	วัดโพธิ์แก้ว	90	21
10	วัดนางรม	66	16
11	วัดลิดาราม	58	13
12	วัดแก้วแจ่มฟ้า	25	6
13	วัดจักรวรรดิ	39	9
14	วัดโพธิ์เวียง	45	10
15	วัดสุวรรณาราม	157	36
16	วัดคงมูลเหล็ก	88	20
17	วัดอ่างแก้ว	56	13

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนผู้ปกครอง (ประชากร)	จำนวนผู้ปกครอง (กลุ่มตัวอย่าง)
18	บางแค	96	22
19	วัดบุญยประดิษฐ์	136	31
20	วัดศาลาแดง	82	19
21	วัดประจักษ์	81	19
	รวม	1950	450

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ หรือ ข้อความ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตราส่วนประเมินค่า

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ หรือ ข้อความ การสร้างแบบสอบถาม ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก และความสำคัญในเรื่องสุขภาพอนามัย ด้านสุขภาพส่วนบุคคล อาหารและการบริโภคอาหาร การป้องกันอุบัติเหตุ

การออกกำลังกาย และการพักผ่อน สุขภาพสิ่งแวดล้อม จากหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพให้แก่เด็กนักเรียน

2. หาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ ข้อ 2 มาสร้างแบบรายการบทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นจากครู ผู้สอนนิชากรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูประจำห้องพยาบาล ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ท่าน เพื่อศึกษาขอบเขตและแนวโน้ม ความสำคัญของบทบาทที่ผู้ปกครองควรจะต้องปฏิบัติ

4. กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และสร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราวโดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ หรือข้อความ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ในด้านสุขภาพส่วนบุคคล อาหารและโภชนาการ การป้องกันอุบัติเหตุ การออกกำลังกายและการพักผ่อน และสุขภาพสิ่งแวดล้อม ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตราส่วนประเมินค่า คือ สอบถามว่าได้ปฏิบัติ หรือไม่ได้ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติได้ปฏิบัติในระดับใด ซึ่งกำหนดความถี่ของการปฏิบัติไว้ 4 ระดับ ดังนี้

ทำเป็นประจำ หมายถึง ถ้ามีเหตุการณ์เกี่ยวกับบทบาท ในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามที่ถาม ได้เคยกระทำหรือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ทำบ่อยครั้ง หมายถึง ถ้ามีเหตุการณ์เกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามที่ถาม ได้เคยกระทำหรือปฏิบัติบ้าง บ่อยพอสมควร แต่ไม่สม่ำเสมอ

ทำนาน ๆ ครั้ง หมายถึง ถ้ามีเหตุการณ์เกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ตามที่ถาม ได้เคยกระทำหรือปฏิบัติน้อย

ไม่ทำเลย หมายถึง ไม่เคยกระทำหรือไม่เคยปฏิบัติบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามที่ถามเลย

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับ ปัญหาในการพัฒนาพฤติกรรมการสุขภาพให้แก่เด็ก สักขณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ หรือข้อความ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

5. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา และความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วนำมาตรวจแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อความ

6. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้ปกครอง นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง ให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริง กับตัวอย่างประชากรของการวิจัยนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือราชการติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัย ส่งให้ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตให้การเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และครูประจำชั้นของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

3. ค่าเนิมนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้ปกครองที่อ่านหนังสือไม่ได้ ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3.2 ผู้ปกครองที่มีการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธี แจกแบบสอบถามให้กับนักเรียน

โดยได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล และวิธีการตอบแบบสอบถาม แก่ นักเรียนด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยคำนวณค่าสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^X (Statistical Package for the Social Science Version x) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาบทบาทของผู้ปกครอง ในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้วิเคราะห์ดังนี้

1. ทหารอยคะแนนของรายการบทบาทที่ผู้ปกครองปฏิบัติบทบาท ในระดับต่างๆแล้วคำนวณหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ
2. ทหารอยคะแนนของรายการบทบาทที่ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติบทบาท แล้วคำนวณหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ
3. นำรายการบทบาทที่ผู้ปกครองเคยกระทำ หรือเคยปฏิบัติ ซึ่งอยู่ในรูปของมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อ โดยกำหนดค่าคะแนนไว้ดังนี้

ทำเป็นประจำ กำหนดให้ 3 คะแนน

ทำบ่อยครั้ง กำหนดให้ 2 คะแนน

ทำนาน ๆ ครั้ง กำหนดให้ 1 คะแนน

การกำหนดความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

2.51 - 3.00 หมายความว่า ทำเป็นประจำ

1.51 - 2.50 หมายความว่า ทำบ่อยครั้ง

1.00 - 1.50 หมายความว่า ทำนาน ๆ ครั้ง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทของ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่มีระดับการศึกษาและ รายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน ได้เปรียบเทียบทั้งในลักษณะภาพรวมและแยกเปรียบเทียบแต่ละบทบาท โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยการทดสอบค่า F ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ตอนที่ 4 การศึกษาปัญหา ในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ความถี่เป็นร้อยละ และ เสนอในรูป ตารางประกอบ ความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย